

1984 (скорочено)

Джордж Орвелл

Джордж Орвелл

1984 (скорочено)

Тоталітарна держава. Член партії намагається протистояти владі, зберігши свою свідомість від маніпуляції. Але думкозлочин приховати неможливо, і партія підпорядковує людини системі.

Перша частина

1984 рік м. Лондон, столиця Злітної смуги I, провінції Океанія. 39-річний невисокий миршавий Вінстон Сміт, співробітник Міністерства правди зі стажем, піднімається в свою квартиру. У вестибюлі висить плакат із зображенням величезної грубої особи з густими чорними бровами. "Старший Брат дивиться на тебе" — свідчить підпис. У кімнаті Вінстона, як і в будь-який інший, в стіну вмонтовано апарат (телеекран), який цілодобово працює і на прийом, і на передачу. Поліція думок підслуховує кожне слово і спостерігає за кожним рухом. З вікна видніється фасад його міністерства з партійними гаслами: "Війна — це мир. Свобода — це рабство. Незнання - це сила".

Вінстон вирішує вести щоденник. Це злочин, який карається смертю або каторжними таборами, але йому необхідно виплеснути свої думки. Навряд чи вони досягнуть майбутнього: поліція думки все одно до нього добереться, думкозлочин не можна приховувати вічно. Вінстон не знає, з чого почати. Він згадує ранкову двохвилинку ненависті в міністерстві.

Головним об'єктом двохвилинки ненависті завжди був Голдстейн — зрадник, головний кошун партійної чистоти, ворог народу, контрреволюціонер: він з'явився на телеекранах. У залі Вінстон зустрів веснянкувату дівчину з густим темним волоссям. Він з першого погляду не влюбив її: такі молоденькі і гарненькі були "самими фанатичними прихильниками партії, ковтачами гасел, добровільними шпигунами, які винюхують ересь". До зали увійшов і О'Брайєн — високопоставлений член партії. Спантиличував контраст його вихованості та статури боксера-важкоатлета. В глибині душі Вінстон підозрював, що О'Брайєн "політично не цілком правовір".

Він згадує свій давній сон: хтось говорив йому: "Ми зустрінемося там, де немає темряви". Це був голос О'Брайєна.

"Вінстон не міг чітко пригадати такий час, коли б країна не воювала ... Офіційно союзник і ворог ніколи не змінювалися ... Партія говорить, що Океанія ніколи не укладала союз з Євразією. Він, Вінстон Сміт, знає, що Океанія була в союзі з Євразією всього чотири роки тому. Але де зберігаються ці знання? Тільки в його розумі, а він, так чи інакше, скоро буде знищений. І якщо всі приймають брехню, нав'язану партією, ... тоді ця брехня поселяється в історії і стає правдою".

Тепер навіть діти доносять на своїх батьків: нащадки сусідів Вінстона Парсонс точно намагатимуться піймати матір і батька на ідейній невитриманості.

У своєму кабінеті Вінстон приймається за роботу. Він змінює дані в газетах, випущених раніше, відповідно з сьогоднішнім завданням. Знищувалися невірні прогнози, політичні помилки Старшого Брата. Імена небажаних осіб викреслювались з історії.

В їдальні в обід Вінстон зустрічає філолога Сайма, фахівця з новоязу. Він каже про свою роботу: "Це прекрасно — знищувати слова ... Зрештою ми зробимо думкозлочин просто неможливим — для нього не залишиться слів". "Сайма безсумнівно розпилять)" — думає Вінстон. "Не можна сказати, що він неправовір ... Але завжди від нього йшов якийсь малоповажний душок".

Раптово він помічає, що дівчина з темним волоссям, яка йому зустрілася вчора на двохвилинці ненависті, пильно спостерігає за ним.

Вінстон згадує свою дружину Кетрін. Вони розійшлися 11 років тому. Вже на самому початку спільного життя він зрозумів, що "ніколи не зустрічав більш дурного, вульгарного, порожнього створіння. Думки в її голові, всі до єдиної, складалися з гасел".

Сміт вважає, що тільки проли — найнижча каста Океанії, яка складає 85% населення, — може зруйнувати партію. У пролів навіть немає телеекранів у квартирах. "У всіх моральних питаннях їм дозволено слідувати звичаям нащадків".

"З відчуттям, що він говорить це О'Брайєну", Вінстон пише в щоденнику: "Свобода — це можливість сказати, що два на два — чотири".

Друга частина

На роботі Вінстон зустрічає цю веснянкувату дівчину. Вона спотикається та падає. Він допомагає їй встати, і дівчина сує йому в руку записку, яка складається із слів: "Я вас люблю". У столовій вони домовляються про побачення.

Вони зустрічаються за містом, серед дерев, де їх не можуть підслухати. Джулія — так звуть дівчину — визнає, що зв'язків із партійцями в неї були десятки. Вінстон приходить в захват: саме така зіпсованість, тваринний інстинкт може розірвати партію на шматки! Їх любовні обійми стають боєм, політичним актом.

Джулії 26 років, вона працює в відділі літератури на машині для створення романів. Джулія зрозуміла зміст партійного пуританства: "Коли спиш з людиною, тратиш енергію; а потім тобі добре і на все байдуже. Для них це - рубка в горлі". Вони хочуть, щоб енергія використовувалась лише для партійної роботи.

Вінстон знімає кімнату над лавкою лахмітника містера Чаррінгтона для зустрічей з Джулією — там немає телеекранів. Одного разу з нори з'являється щур. Джулія відноситься до цього нейтрально рівно, в Вінстона щур визиває огиду: "Немає нічого страшнішого в світі".

Зникає Сайм. "Сайм перестав існувати; він ніколи не існував".

Коли Вінстон одного разу обмовився про війну з Євразією, "Джулія приголомшила його, недбало сказав, що, на її думкою, ніякої війни немає. Ракети, що падають на

Лондон, можуть запускатися урядом, "щоб утримувати людей в жаху" .

Нарешті відбувається доленосна розмова з О'Брайеном. Він підходить до Сміта у коридорі та дає свою адресу.

Вінстону сниться мати. Він згадує своє голодне дитинство. Як зник батько Вінстон не пам'ятає. Не дивлячись на те, що їжу доводилося розділяти між матір'ю, його хворобливою сестричкою двох-трьох років і самим Вінстоном, він вимагав все більше їжі і отримував її від матері. Одного разу він відібрав у сестри її порцію шоколаду і втік. Коли він повернувся, ні матері, ні сестри вже не було. Після цього Вінстона відправили в колонію для безпритульних — "навчальний центр".

Джулія вирішує зустрічатися з Вінстоном до самого кінця. Вінстон говорить про тортури, якщо їх розкриють: "Визнання не зрада. Що ти сказав або не сказав — не важливо, важливо лише почуття. Якщо мене змусять розлюбити тебе - ось це буде справжня зрада".

Вінстон і Джулія приходять до О'Брайена і визнають, що вони вороги партії і думкозлочинці. О'Брайен підтверджує, що організація змови проти партії, іменована Братство, існує. Він обіцяє, що Вінстону передадуть книгу Голдстейна.

На шостий день Тижня ненависті оголошують, що Океанія з Євразією не воює. Війна йде з Остазією. Євразія — союзник. "Океанія воює з Остазією: Океанія завжди воювала з Остазією". Протягом п'яти днів Вінстон працює над знищенням даних минулого.

Вінстон починає читати книгу Еммануеля Голдстейна "Теорія і практика олігархічного колективізму" в кімнатці в крамниці містера Чаррінгтона. Пізніше Джулія і Вінстон слухають у вікна, як співає жінка-прол. "Ми — небіжчики" — по черзі виголошують вони. "Ви небіжчики" — лунає залізний голос у них за спиною. Джулію вдаряють і забирають. У кімнаті був захований телеекран. Входить містер Чаррінгтон. "Він був схожий на себе колишнього, але це була інша людина ... Це було обличчя настороженої холонокрової людини років тридцяти п'яти. Вінстон подумав, що вперше в житті з повною певністю бачить перед собою співробітника поліції думок".

Третя частина

"Вінстон не знав, де він. Ймовірно, його привезли в міністерство кохання, але переконатись в цьому не було ніякої можливості ". В його камері, де постійно горить світло, з'являється Парсонс. Уві сні він кричав: "Геть Старшого Брата!", І донька донесла на нього. Вінстон залишається один в камері, входить О'Брайен. "І ви у них!" — кричить Вінстон. О'Брайен відповідає: "Я давно у них ... Не обманюйте себе. Ви знали це ... завжди знали ".

Починається кошмар. Вінстона б'ють і катують. Він дізнається, що за ним спостерігали сім років. Нарешті з'являється О'Брайен. Вінстон прикутий до якогось знаряддя тортур. О'Брайен згадує фразу, написану Смітом в щоденнику: "Свобода — це можливість сказати, що два на два — чотири"? Він показує чотири пальці і просить Вінстона сказати, скільки їх. Вінстон вперто повторює, що їх чотири, хоча О'Брайен підсилює біль арештованого за допомогою важеля. Нарешті, не витримав болю, Вінстон

кричить "П'ять!" Але О'Брайєн говорить: "Ви брешете. Ви все одно думаєте, що їх чотири ... Ви розумієте, Вінстон, що той, хто тут побував, не йде з наших рук невиліковним?"

О'Брайєн каже, що партія прагне до влади тільки заради неї самої. Він один з тих, хто писав книгу Братства. Партія буде завжди, її не можна повалити. "Вінстон, ви — остання людина. Ваш вид вимер ... Ви поза історією, ви не існуєте ". О'Брайєн зазначає, як опустився Вінстон, але той заперечує: "Я не зрадив Джулію". "Абсолютно вірно. Ви не зрадили Джулію "— погоджується О'Брайєн.

Вінстона продовжують тримати за ґратами. В напівзабутті Вінстон кричить: "Джулія, моя кохана!" Прокинувшись, він розуміє свою помилку: О'Брайєн йому цього не простить. Вінстон ненавидить Старшого Брата. "Померти з ненавистю до них — це і є свобода". Вінстона відправляють в кімнату сто один. До його обличчя підносять клітку з огидними пацюками — цього він витримати не може: "Віддайте їм Джулію! .. Не мене! Джулію! " — кричить він.

Вінстон сидить в кафе "Під каштаном". Він розмірковує над тим, що з ним трапилося: "Вони не можуть влізти в тебе", — сказала Джулія. Але вони змогли влізти. О'Брайєн вірно сказав: "Те, що робиться з вами тут, робиться навічно".

Вінстон зустрів Джулію вже після тортур в Міністерстві кохання. Вона змінилася: "Обличчя набуло землистого відтінку, через все чоло до скроні тягнувся шрам ... Але справа була не в цьому". Її талія, коли Вінстон обійняв Джулію, здалася кам'яною: як у трупа, який Вінстону колись довелося витягувати з-під завалів. Обидва зізналися один одному в зраді. Джулія зазначила найголовніше: коли людина кричить, щоб замість нього віддали іншого, він не просто так говорить, він цього хоче. Так, Вінстон хотів, щоб її, а не його віддали.

У кафе лунають переможні фанфари: Океанія перемогла Євразію. Вінстон теж здобуває перемогу — над собою. Він любить Старшого Брата.